

Yehuda

«Rosul Yehuda yazghan mektup»

¹ Eysa Mesihning quli, Yaqupning inisi menki Yehudadin chaqirilganlarga, yeni Xuda'Atimiz teripidin söyülgen, Eysa Mesih teripidin qoghdilip kelgenlerge salam. □

² Silerge rehimdillik, amaniq-xatirjemlik we méhir-muhebbet hessilep ata qilin'ghay!

Saxta telim bergüchilerdin hézi bolunglar!

³ I söyümlüklirim, men esli silerge orta q behrimen boluwatqan nijatimiz toghrisida xet yézishqa zor ishtiyaqim bolsimu, lékin hazir buning ornigha silerni muqeddes bendilerge bir yolila amanet qilin'ghan étiqadni qolunglardin bermeslikke jiddiy küresh qilishqa jékilep ushbu xetni yazmisam

□ **1:1** «Eysa Mesihning quli, Yaqupning inisi menki Yehudadin chaqirilganlarga ... salam» — «chaqirilganlar» bolsa Xuda teripidin chaqirilghan. «Eysa Mesih teripidin qoghdilip kelgenlerge salam» — yaki «(Xuda teripidin) Eysa Mesih üçün qoghdilip kelgenlerge salam» — tékist shu meninimu öz ichige alidu.

bolmidi. □

⁴ Chünki melum kishiler – ixlansiz ademler, xéli burunla munu soraqqa tartilishqa pütülgenler aranglarga suqunup kiriwalghan. Ular Xudaning méhir-shepquitini buzuqluq qilishning bahanisigha aylanduruwalghan, birdinbir Igimiz we Rebbimiz Eysa Mesihdin tan’ghan ademlerdur. □ ■

⁵ Shuning üçün men silerge shuni ésinglarga qaytidin sélishni xalaymenki (gerche siler burun hemme ishlardin xewerlendürülgen bolsanglarmu), burun Reb Özi üçün bir xelqni Misirdin qutquzghan bolsimu, ularning ichidiki

□ **1:3 «...lékin hazir buning ornigha silerni muqeddes bendilerge bir yolila amanet qilin’ghan étiqadni qolunglardin bermeslikke jiddiy küresh qilishqa jékilep ushbu xetni yazmisam bolmidi»** — «muqeddes bendilerge bir yolila amanet qilin’ghan étiqad» dégen ibare mushu yerde bizge Injil arqiliq Xuda, Mesih, Muqeddes Roh, nijat, Xudaning söz-kalami (Tewrat, Zebur, Injil), bu dunya, u dunya, insaniyet, perishtiler we jin-sheytan qatarliqlar toghruluq nazil qilib tapshurulghan, shundaqla ishinishke zörür bolghan wehiy-heqiqetlerni körsitidu. □ **1:4 «Chünki melum kishiler – ixlansiz ademler, xéli burunla mushu soraqqa tartilishqa pütülgenler aranglarga suqunup kiriwalghan»** — «xéli burunla ... soraqqa tartilishqa pütülgen»: — belkim muqeddes yazmilarda pütülgen bolsa kérek. «Munu soraq» — Yehuda töwende 5-15-ayetlerde bayan qilidighan jaza-soraqlar bolsa kérek. «ular Xudaning méhir-shepquitini buzuqluq qilishning bahanisigha aylanduruwalghan, birdinbir Igimiz we Rebbimiz Eysa Mesihdin tan’ghan ademlerdur» — «Xudaning méhir-shepquitini buzuqluq qilishning bahanisigha aylanduruwalghan...»: — démek, «buzuqchiliq qiliwersekmu Xudaning méhir-shepquiti bilen kechürülimiz» dégender. ■ **1:4** 1Pét. 2:8; 2Pét. 2:1, 3.

Özige ishenmigenlarni kéyin halak qildi. □ ■

⁶ *We siler shunimu bilisilerki*, eslidiki ornida turmay, öz makanini tashlap ketken perishtilerni Reb ulugh *qiyamet* künining soriqighiche menggü kishenlep mudhish qaranghuluqta solap saqlimaqta. ■

⁷ Sodom we Gomorra we ularning etrapidiki sheherlerdikilermu shu oxshash yolda, yeni shu *perishtilerge* oxshash uchigha chiqqan buzuqchiliqqa we gheyriy shehwetlerge bérilip ketken, *kéyinki dewrler* ularning aqiwitidin ibret alsun üçhün menggülük ot jazasigha örnek qilinip köydürülgen. □ ■

□ **1:5** «burun **Reb Özi üçhün bir xelqni Misirdin qutquzghan bolsimu, ularning ichidiki Özige ishenmigenlarni kéyin halak qildi**» — «kéyin» grék tilida «ikkinchi qétim» déyilidu. «Reb Özi üçhün bir xelqni Misirdin qutquzghan bolsimu» bezi kona köchürmilerde «Eysa Öz xelqini Misirdin qutquzghan bolsimu» déyilidu. ■ **1:5** Chöl. 14:29; 26:64, 65; Zeb. 106:24-27; 1Kor. 10:5; Ibr. 3:17. ■ **1:6** Yar.6:1-4; 2Pét. 2:4.

□ **1:7** «Sodom we Gomorra we ularning etrapidiki sheherlerdikilermu shu oxshash yolda, yeni shu perishtilerge oxshash uchigha chiqqan buzuqchiliqqa we gheyriy shehwetlerge bérilip ketken, kéyinki dewrler ularning aqiwitidin ibret alsun üçhün menggülük ot jazasigha örnek qilinip köydürülgen» — «gheyriy shehwetler» dégen ibare grék tilida «gheyriy etler» bilen ipadilinidu. Xudagha boysunmighan perishtiler «gheyriy etler»ge (démeq, qiz-ayallargha) ich pesh tartqanidi; Sodom we Gomorradikiler «gheyriy etler»ge ich pesh tartqan (bu qétim erler qiz-ayallargha emes, belki erler bashqa erler bilen «gheyriy» jinsiy munasiwet ötküzmeckchi). «Sodom we Gomorra sheherliri»ning aqiwiti toghrisida «Yar.» 18-19-babni körüng. Biz «qoshumche söz»imizde mushu weqe üstide yene azraq toxtilimiz. ■ **1:7** Yar. 19:24; Qan. 29:22; Yesh. 13:19; Yer. 50:40; Ez. 16:49; Hosh. 11:8; Am. 4:11; Luqa 17:29; 2Pét. 2:6.

⁸ Lékin mushu «chüsh körgüchiler» shu oxshash yol bilen adamlarning tenlirini bulghimaqta, ular hoquq igilirige sel qarighuchilardin bolup, *ershtiki* ulughlarchimu haqaret qilishmaqta. □

⁹ Lékin hetta bash perishte Mikailmu Musaning jesiti toghrisida Iblis bilen muzakire qilip talash-tartish qilghanda, uni haqaretlik sözler bilen eyibleshke pétinalmighan, peqet «Sanga Perwerdigarning Özi tenbih bersun» depla qoyghan. ■

¹⁰ Lékin bu kishiler özliri chüshenmeydighan ishlar üstide kupurluq qilidu. Biraq ular hetta eqilsiz haywanlardek öz tebiitining inkasliri boyiche chüshen'giniche yashap, shu arqiliq özlirini halak qilidu. □ ■

□ **1:8 «lékin mushu «chüsh körgüchiler» shu oxshash yol bilen adamlarning tenlirini bulghimaqta, ular hoquq igilirige sel qarighuchilardin bolup, (ershtiki) ulughlarchimu haqaret qilishmaqta»** — «chüsh körgüchiler» belkim «bésharetlik birnechke chüshni kördüm» dégendek sözler bilen adamlarni aldaydu. «hoquq igiliri» — shübhisizki, mushu yerde padishahlar, waliylar we hökümetning türlük emeldarlaridin bashqa, Xuda békitken ata-aniliq hoquqni öz ichige alidu. «**ershtiki ulughlar**» — eyni tékiste «ersh» dégen söz yoq. Lékin 11-ayetke qarighanda choqum ershtiki (yaman) küchler, yeni jin-sheytanlarni körsetse kérek. «Jin-sheytanlar» eslide perishtiler, yeni «ershtiki ulughlar»din idi («Weh.» 12:4ni körüng). ■ **1:9** Dan. 10:13; 12:1; Zek. 3:2; 2Pét. 2:11; Weh. 12:7. □ **1:10 «Lékin bu kishiler özliri chüshenmeydighan ishlar üstide kupurluq qilidu. Biraq ular hetta eqilsiz haywanlardek öz tebiitining inkasliri boyiche chüshen'giniche yashap, shu arqiliq özlirini halak qilidu»** — «öz tebiitining inkasliri boyiche chüshen'giniche yashap» dégen ibare belkim haywanlarning jüplishishke bolghan ishtihasını közde tutqan, shundaqla mushu kishilarning shehwaniy heweslerini, buzuqluqlirini körsetken bolushi mumkin. ■ **1:10** 2Pét. 2:12.

11 Bularning haligha way! Chünki ular Qabilning yoli bilen mangdi, mal-mülükni dep Balaamning azghan yoligha özini atti we ular Korahning asiqliq qilghinigha *oxshash* axir halak bolidu. □ ■

12 Ular méhir-muhebbetni tebriklesh ziyapetlir-
inglarga héch tartinmay siler bilen bille
daxil bolidighan, özlirinila baqidighan xeterlik
xada tashlardur. Ular shamallardin heydilip
kelgen yamghursiz bulut, yiltizidin qomurup
tashlan'ghan, kech küzdiki méwisiz derekler, ikki

□ **1:11 «Bularning haligha way! Chünki ular Qabilning yoli bilen mangdi, mal-mülükni dep Balaamning azghan yoligha özini atti we ular Korahning asiqliq qilghinigha (oxshash) axir halak bolidu»** — «Qabilning yoli» — Qabil öz inisigha heset qilip uni öltürgen, elwette («Yar.» 4-bab). «Balaamning azghan yoli» — «Chöl.» 22-24-babni, «2Pét.» 2:15ni we izahatnimu körüng. «ular Korahning asiqliq qilghinidikige oxshash axir halak bolidu» — Korah bolsa Musa peyghemberge, shundaqla Xudaning Özige isyan kötürdi. Yer özi échilip Korah we shérikirining ailisidikilirini yutuwaldu we shuning bilen teng asmandin ot chüshüp Korah we uninggha egeshkenlerni köydürüp öltürdi («Chöl.» 16-bab). Korahdikilerdin 1500 yildin kéyin yashighan mushu saxta telim bergüchiler Xudaning ghezipi ayan qilin'ghan küni ulargha oxshash jezmen esheddiy we qorqunchluq halda yoqitilidu. ■ **1:11** Yar. 4:8; Chöl. 16:1; 22:7,21; 2Pét. 2:15;1Yuh. 3:12.

qétim ölgenler!. □ ■

¹³ Ular déngizning dawalghuwatqan, buzghunluq dolqunliri, ular öz shermendichilikini qusmaqta; ular ézip ketken yultuzlar bolup, ulargha menggülük qapqaranghuluqning zulmiti hazir-

□ **1:12 «Ular méhir-muhebbetni tebriklesh ziyapetliringlarga héch tartinmay siler bilen bille daxil holidighan, özlirinila baqidighan xeterlik xada tashlardur. Ular shamallardin heydilip kelgen yamghursiz bulut, yiltizidin qomurup tashlan'ghan, kech küzdiki méwisiz derekler, ikki qétim ölgenler!»** — «méhir-muhebbetni tebriklesh ziyapetliringlar» dégenlik Xudaning méhir-muhebbetini tebriklesh, elwette. Shühbisizki, birinchi we ikkinchi esirlerde jamaetler pat-pat melum bir xushalliqtin ghérip-namratlarni tekliq qilip ziyapet ötküzetti; undaq ziyapetler «méhir-muhebbet ziyapiti» yaki «muhebbetni tebriklesh ziyapiti» dep atilatti. Shu ziyapetler belkim daim «nan oshtush», (yaki «Rebning dastixani», «Rebning kechlik tamiqi»)ni öz ichige alatti. **«Özlirinila baqidighan xeterlik xada tashlardur»** — «özlirinila baqidighan» bu kinayilik gep. Mushu kishiler «Xuda bizni jamaettiklerni baqquchi qilip békitken» deytti. Lékin ular peqet özlirinila baqatti. «xeterlik xada tashlardur» — bashqa xil terjimisi «daghlarga oxshaydu» — Mushu kishiler özlirini belkim «jamaetning tüwrüki» dep körsetkini bilen, emeliyette déngizdiki «xeterlik xada tashlarga oxshaydu». Déngizchilar déngiz astidiki xada tashlarni bayqiyalmay, kémini üstidin heydise pütünley weyran bolup tügishidu, elwette. «Xeterlik xada tashlar» dégen bu sözning ahangi «dagh»qimu nahayiti yéqin bolghach, belkim shu meninimu körsitishi mumkin. «2Pét.» 2:13ni körüng. **«yamghursiz bulut»** — grék tilida «susiz bulut». **«ikki qétim ölgenler!»** — bu saxta telim bergüchiler özlirining gunahlirida rohiy jehette «ölgen» («qebihlikliringlar hem gunahliringlarda ölgen» («Ef.» 2:1)) bolupla qalмай, bashqilarnimu ölüm yoligha aldap kirgüzgenliki üçünmu rohiy jehette «ikki qétim ölgen»dur. Ular shu sewebtin Xuda teripidin ikki hesse jazalainidu («Yaq.» 3:1, «Mat.» 23:13-15ni körüng). ■ **1:12** 2Pét. 2:13,17.

lap qoyulghandur. □ ■

¹⁴ Adem'atining yettinchi ewladi bolghan Hanox bu kishiler toghrisida mundaq bésharet bergen: —

«Mana, Reb tümenminglighan muqeddesliri bilen kélidu, □ ■

¹⁵ U pütkül insanlarni soraq qilip, barliq ixlassizlarning ixlassizlarche yürgüzgen barliq ixlassizliqlirigha asasen, shundaqla ixlassiz gunahkarlarning Özini haqaretligen barliq esebiy sözlirige

□ **1:13** «Ular déngizning dawalghuwatqan, buzghunluq dolqunliri, ular öz shermendichilikini qusmaqta» — «Yesh.» 57:20ni körüng. «... ular ézip ketken yultuzlar bolup, ulargha menggülük qapqarangghuluqning zulmiti hazirlap qoyulghandur» — «ular... ézip ketken yultuzlar» dégenler peqet «xeterlik xada tashlar»la emes, belki déngizda yürgüchilerge xata yönülüşni körsitip ténitidighan «ézip ketken yultuzlar»dek bolidu.

■ **1:13** Yesh. 57:20. □ **1:14** «Mana, Reb tümenminglighan muqeddesliri bilen kélidu,...» — «(Rebning) muqeddesliri» mushu yerde Reb Eysaning qaytip kélishide Özige hemrah qilghan perishtiliri hem muqeddes bendilirini körsitishi mumkin («Qan.» 33:2, «Zeb.» 50:3-6, «Dan.» 7:9-14, 25-26, «Mat.» 16:27, 24:30-31, 25:13, «1Kor.» 6:2, «1Tés.» 3:3, «2Tés.» 1:7-10, «Weh.» 1:7ni körüng). ■ **1:14** Yar. 5:18; Dan. 7:10; Ros. 1:11; 1Tés. 1:10; 2Tés. 1:10; Weh. 1:7.

asasen ularni eyibke buyruydu». □ ■

¹⁶ Bu kishiler hamon ghotuldap, aghrinip yüridu, öz heweslirining keynige kiridu; aghzida yoghanchiliq qilidu, öz menpeitini közlep bashqilargha xushametchilik qilidu. □ ■

Agahlandurush we tapilash

¹⁷ Lékin, i söyümlüklirim, Rebbimiz Eysa Mesihning rosullirining aldin éytqan sözlirini ésinglarda tutunglarki,

¹⁸ ular silerge: «Axir zamanda, Özining ixllassiz heweslirining keynige kirip, mazaq qilghuchilar

□ **1:15** «U pütkül insanlarni soraq qilip, barliq ixllassizlarning ixllassizlarche yürügüzgen barliq ixllassizliqlirigha asasen, shundaqla ixllassiz gunahkarlarning özini haqaretligen barliq esebiy sözlirige asasen ularni eyibke buyruydu»

— «ixlassizlarche yürügüzgen ixllassizliqliri» dégen ibare «uchigha chiqqan ixllassizliqliri» dégendek gunahlirini tekitleydu. «ularni eyibke buyruydu» — dégen söz, shübhisizki, herbir gunahkarning Xuda aldida özining gunahliri üstidin chiqirilghan hökümge toluq qoshilidighanliqini körsitidu. Tewrat öz ichige almighan «Hanox» dégen yene kona bir kitab bar. Biraq Yehuda neqil keltürgen mushu söz bu kitabtin biwasite élin'ghan emes. Bu söz belkim «Hanox» dégen kitabning qedimiy menbesi bolghan, xelqning aghzaki bayanliridin élin'ghan bolsa kérek. ■ **1:15** Mat. 12:36.

□ **1:16** «Bu kishiler hamon ghotuldap, aghrinip yüridu, öz heweslirining keynige kiridu; aghzida yoghanchiliq qilidu, öz menpeitini közlep bashqilargha xushametchilik qilidu» — «bu kishiler ... ghotuldap, aghrinip yüridu»: ular öz-özige hem bashqilargha qaqshap aghrinip yüridu. «aghripin yüridu» dégenning bashqa birxil terjimisi: — «bashqilarni eyibleydu» yaki «qusur izdep yüridu». ■ **1:16** 2Pét. 2:18.

meydan'gha chiqidu» dégenidi. □ ■

19 Mushundaq kishiler bölgünchilik peyda qilidighan, öz tebiitige egeshken, Rohqa ige bolmighan ademlerdur.□

20 Lékin siler, i söyümlüklirim, eng muqeddes bolghan étiqadlarni ul qilip, özünlarni qurup chiqinglar, Muqeddes Rohta dua qilip, □

21 ademni menggülük hayatqa élip baridighan Rebbimiz Eysa Mesihning rehimdillikini telmürüp kütüp, özünlarni Xudaning méhir-muhebbiti ichide tutunglar.

□ **1:18** «ular silerge: «Axir zamanda, özining ixllassiz heweslirining keynige kirip, mazaq qilghuchilar meydan'gha chiqidu» dégenidi» — rosul Yehuda mushu yerde ularning némini mazaq qilidighanliqini éytmaydu. Lékin bir misal «2Pét.» 3:3de tépiliidu. ■ **1:18** Ros. 20:29; 1Tim. 4:1; 2Tim. 3:1; 4:3; 2Pét. 2:1; 3:3.

□ **1:19** «Mushundaq kishiler bölgünchilik peyda qilidighan, öz tebiitige egeshken, Rohqa ige bolmighan ademlerdur» — «öz tebiitige egeshken (ademler)» grék tilida «janliq (ademler)» dégen söz bilen ipadilinidu. Oqurmenlarning éside bolushi kérekki, muqeddes kitab boyiche adem üç qisimdin — roh, jan, tendin terkib tapidu. Xudaning esli meqsiti ademning rohi arqiliq uning bilen alaqliship yolyoruc körsitish idi. Adem'atimizning gunahi bilen ademler öz rohi teripidin emes, belki jan we ten, yeni «et» teripidin bashqurulup, özining (gunahliq) tebiitige egeshkili turdi. «Rimliqlargha»diki «kirish söz»imizni körüng. «**Rohqa ige bolmighan ademlerdur**» — «Roh» Xudaning Muqeddes Rohi, elwette. □ **1:20** «Lékin siler, i söyümlüklirim, eng muqeddes bolghan étiqadlarni ul qilip, özünlarni qurup chiqinglar, Muqeddes Rohta dua qilip,...» — «özünlarni... qurup chiqinglar» dégen ibare mushu yerde grék tilidiki «(étiqadta) ösüp yétildürünglar» dégen menide. «Rimliqlargha» we «Efesluqlargha»diki «étiqadni qurush» toghruluq «kirish söz»imizni we izahatlarni körüng. «**Muqeddes Rohta dua qilip, ...**» — démek, «Muqeddes Rohqa tayinip dua qilip,...».

22 Ikkilini qalghanlarga rehim qilinglar; □

23 bezilerni ot ichidin yuluwélip qutuldu-ruwélinglar; bezilerge hetta etliridin nijaset chüshüp bulghan'ghan kiyim-kéchikigimu nepretlen'gen halda qorqunch ichide rehim qilinglar. □

Medhiye duasi

24-25 Emma silerni yolda téyilip kétishtin saqlap, échilip-yéyilip Özining shereplik huzurida eyibsiz turghuzushqa Qadir Bolghuchigha, yeni

□ **1:22 «Ikkilini qalghanlarga rehim qilinglar»** — «ikkilini qalghanlar» bolsa étiqadta ikkilengenler. Bashqa birxil terjimisi: «Bezilerge rehim qilinglar, (ademler bilen ademlerni) perq étinglar; bezilerni... bezilerni... ». □ **1:23 «bezilerni ot ichidin yuluwélip qutulduwélinglar; bezilerge hetta etliridin nijaset chüshüp bulghan'ghan kiyim-kéchikigimu nepretlen'gen halda qorqunch ichide rehim qilinglar»** — démek, bu ikki ayet (22-23)te üç xil ademler bar. Birinchi xili étiqadqa nisbeten gumarda turidu; ikkinchi xili bolsa gunahqa shunche chöküp ketkenki, ular dozaxning girdawida turghanlar yaki «dozax otigha chüshéy» dep qalghanlar; üçinchi xili bolsa, ademni asanla iplasliqqa söreydighan éghir gunahlarga patqanlar. Shunga ularni qutquzmaqchi bolghanlar intayin hoshyar bolushi kérek — bolmisa özleri bulghinip yaki azdurulup kétishi mumkin («hetta etliridin nijis (grék tilida, «dagh») chüshüp bulghan'ghan kiyim-kéchikige nepretlen'gen halda» dégen gep köchme menide, el-wette. «Bu kishilerning pasiqliqi özünge tesir yetküzmisun üçhün hoshyar bol» dégendek). Bu ikki ayetning bashqa bezi terjimiliri bar. Bu terjimilerde «qutquzushqa tirishish kérek» bolghan **ikki xil** ademler közde tutulidu: — «Ikkilini qalghanlarga rehim qilinglar; biraq bezilerni ot ichidin yulup qutulduwélinglar; lékin ularni qutquzghanda qorqunchta bolunglar, hetta etlerdin nijis chüshüp bulghan'ghan kiyim-kéchikige nepretlininglar» dégendek.

Qutquzghuchimiz birdinbir Xudagha Rebbimiz Eysa Mesih arqiliq shan-sherep, heywet-ulughluq, qudret we hoquq ezeldin burun, hazirmu ta barliq zamanlarchiche bolghay! Amin!■

Muqeddes Kalam (latin yéziq)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Latin script

Copyright © 2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5